

KIMYO FANINI O'QITISHDAGI MUAMMOLAR

Bazarbayeva Laylo Gulmirza qizi

laylobazarbayeva134@gmail.com

Ajiniyoz Nomidagi Nukus Davlat Pedagogika Instituti

Annotatsiya; Ushbu maqola kimyo fanini o'qitishdagi muammolarni chuqur tahlil qiladi. Maqolada muammolarni aniqlash, ularni bartaraf etish yo'llari, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va o'qituvchilarning roli haqida batafsil ma'lumot beriladi. O'qitish jarayonida innovatsion usullarning ahamiyati, amaliy tajribalar va texnologiyalarning integratsiyalashuvi ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar; o'qitish muammolari, motivatsiya, amaliy tajribalar, o'qituvchilar tayyorgarligi, innovatsion usullar, texnologiyalar, o'quv dasturlari, individual yondashuv

ПРОБЛЕМЫ В ПРЕПОДАВАНИИ ХИМИИ

Базарбаева Лайло Гульмирза кызы

laylobazarbayeva134@gmail.com

Нукусский государственный педагогический институт имени

Аджинияза

Абстрактный; В статье представлен углубленный анализ проблем преподавания химии. В статье представлена подробная информация о выявлении проблем, путях их преодоления, современных педагогических подходах и роли учителей. Будет рассмотрена важность инновационных методов, практического опыта и интеграции технологий в процесс обучения.

Ключевые слова; проблемы обучения, мотивация, практический опыт, подготовка учителей, инновационные методы, технологии, учебные программы, индивидуальный подход

Kimyo fani insoniyat hayotida muhim rol o'ynaydi. U nafaqat ilmiy tadqiqotlar uchun, balki kundalik hayotda ham keng qo'llaniladi. Kimyoviy reaksiyalar, dori-darmonlar ishlab chiqarish, ekologik muammolarni hal qilish — bularning barchasi kimyo bilimlarini talab qiladi. Biroq, kimyo fanini o'qitish jarayoni bir qator muammolarga duch kelmoqda. Ushbu maqolada, kimyo o'qitishning asosiy muammolari va ularni hal etish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kimyo fanida ko'plab murakkab tushunchalar mavjud. Molekular tuzilish, reaksiya mexanizmlari, kimyoviy qonunlar — bular o'quvchilar uchun qiyin bo'lishi mumkin. O'qituvchilar bu tushunchalarni qanday qilib aniq va tushunarli qilib o'rgatishlari zarur. Misol uchun, atomlar va molekulalar o'rtasidagi farqni tushuntirishda vizual yordamlar yoki modellar qo'llash samarali bo'lishi mumkin.

O'quvchilarga murakkab tushunchalarni osonlashtirish uchun interaktiv metodlardan foydalanish muhimdir. Masalan, 3D modellar, animatsiyalar va simulyatsiyalar orqali o'quvchilar kimyoviy jarayonlarni yaxshiroq tushunishlari mumkin. Bu yondashuvlar o'quvchilarni ko'proq jalb qiladi va ularning qiziqishini oshiradi.[1]

❖ **Amaliyotning yetishmasligi**

Laboratoriya ishlarini o'tkazish uchun zarur bo'lgan uskunalar va moddalar ko'pincha yetarli emas. Amaliy mashg'ulotlar o'quvchilarning nazariy bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi. Agar laboratoriya sharoitlari yetarli bo'lmasa, o'quvchilar kimyo fanining amaliy tomonini to'g'ri o'zlashtira olmaydilar. Shuning uchun, laboratoriya uskunalarini yangilash va ko'paytirish zarur.

O'qituvchilar o'quvchilarga amaliy tajribalar o'tkazish imkoniyatini berishlari kerak. Masalan, oddiy kimyoviy reaksiyalarni uy sharoitida yoki maktabda amalga oshirish mumkin. Bu, o'quvchilarga nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lashga yordam beradi.

❖ **Motivatsiya**

O'quvchilarning kimyoga qiziqishi past bo'lishi mumkin. Bu, o'z navbatida, o'qituvchilarni o'quvchilarni qiziqtiradigan innovatsion uslublarni qo'llashga undaydi. O'quvchilarning qiziqishini oshirish uchun kimyo fanining amaliy qo'llanilishi va

kundalik hayotdagi ahamiyatini ko'rsatish muhimdir. Masalan, kimyo fanidan olingan bilimlar yordamida turli xil muammolarni (masalan, ekologik muammolar) hal qilish mumkinligini ko'rsatish orqali motivatsiyani oshirish mumkin.[2]

❖ **O'qituvchilar tayyorgarligi**

O'qituvchilar kimyo fani bo'yicha yetarli bilimga ega bo'lishlari kerak. Ba'zi o'qituvchilar zamonaviy pedagogik usullarni bilmasligi yoki kimyo fanidagi yangi yangiliklardan xabardor bo'lmasligi mumkin. O'qituvchilarni tayyorlash kurslari va seminarlar orqali ularning bilim va ko'nikmalarini oshirish zarur. O'qituvchilar ilmiy tadqiqotlar, yangi o'quv dasturlari va ta'lim metodologiyalari bilan tanishishlari kerak.

O'qituvchilarni tayyorlash jarayonida amaliy tajribalar o'tkazish muhimdir. O'qituvchilar o'zaro tajriba almashish va innovatsion usullarni o'rganishlari kerak. Ularning o'z bilimlarini yangilash va zamonaviy pedagogik usullarni o'zlashtirishlari muhimdir.[3]

Zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan to'liq foydalanmaslik, masalan, interaktiv dasturlar yoki simulyatsiyalar, o'quv jarayonini qiyinlashtiradi. O'qituvchilar texnologiyalardan foydalanishni o'rganishlari va ularni o'quv jarayoniga integratsiya qilishlari kerak. Masalan, virtual laboratoriyalar yordamida o'quvchilar kimyoviy tajribalarni xavfsiz o'tkazishlari mumkin.

Texnologiyaning ta'lim jarayonidagi o'rni katta. O'qituvchilar virtual va kengaytirilgan reallikdan foydalanib, kimyo fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlarni qo'llashlari mumkin. Bu texnologiyalar o'quvchilarga kimyo fanining murakkabligini osonlashtirishga yordam beradi.

O'quv dasturlari yangilanmasligi yoki zamonaviy ilmiy tadqiqotlarga mos kelmasligi muammolarni keltirib chiqaradi. O'qituvchilar o'z dasturlarini yangilash va zamonaviy bilimlarni o'z ichiga olishi zarur. O'quv dasturlarida amaliyot va nazariyani muvozanatlash muhimdir.

O'quv dasturini shakllantirishda, o'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlarini inobatga olish zarur. O'qituvchilar, o'quv dasturlarini zamonaviy ilmiy tadqiqotlarga asoslangan holda ishlab chiqishlari kerak. Bu, o'quvchilarning bilimlarini yanada chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.[4]

O'quvchilarning individual farqlari

O'quvchilarning qobiliyatlari va o'qish uslublari bir-biridan farq qiladi. Kimyo fanida har bir o'quvchini individual yondashuv bilan o'qitish muhimdir. Bu, o'qituvchilarga o'quvchilarning qiziqishlari va qobiliyatlariga mos keladigan darslarni tashkil etishga yordam beradi.

O'qituvchilar o'z darslarida turli xil metodlardan foydalanishlari zarur. Masalan, ba'zi o'quvchilar vizual materiallarni yaxshi o'zlashtirsa, boshqalari amaliy tajribalar orqali yaxshiroq bilishlari mumkin. Bu individual yondashuv, o'quvchilarning o'zlarini qulay his qilishlariga va o'qish jarayonida muvaffaqiyatga erishishlariga yordam beradi.

O'qitish jarayonida o'zaro hamkorlik

O'qituvchilar, o'quvchilar va ota-onalar o'rtasida o'zaro hamkorlikni rivojlantirish muhimdir. Ota-onalar o'z farzandlarining o'qish jarayonida ishtirok etishlari, ularning qiziqishlarini va ehtiyojlarini tushunishga yordam beradi. O'qituvchilar ota-onalar bilan muntazam muloqotda bo'lishlari va ularni o'z fikrlarini bildirishga undashlari zarur.

O'zaro hamkorlikni kuchaytirish uchun, maktablardagi tadbirlarda ota-onalarni jalb qilish muhimdir. Masalan, ochiq darslar, seminarlar va boshqa tadbirlar orqali ota-onalarni jalb qilish, ularning farzandlarining o'qish jarayoniga ko'proq qiziqishlarini oshiradi.

Innovatsion o'qitish usullari

O'qituvchilar interaktiv darslar, guruh ishlari va loyihalar orqali o'quvchilarning qiziqishini oshirishlari mumkin. O'quvchilarni muammolarni hal qilishga undaydigan tadbirlar tashkil etish, ularning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'qituvchilar zamonaviy pedagogik metodlarni o'zlashtirishlari va ularni darslarda qo'llashlari muhimdir.

Misol uchun, guruhli loyihalar orqali o'quvchilar birgalikda ishlash va o'z bilimlarini bir-biriga taqdim etish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu, o'quvchilarning jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantiradi va ularni bir-biridan o'rganishga undaydi.

Laboratoriya sharoitlarini yaxshilash

Maktablarda laboratoriya uskunalarini yangilash va kerakli moddalarni ta'minlash zarur. Laboratoriya ishlarini o'tkazish uchun zarur bo'lgan barcha materiallar mavjud bo'lishi, o'quvchilarga yanada samarali o'qish imkonini beradi. Bu, o'quvchilarning amaliy tajribalarni o'zlashtirishlariga yordam beradi.[5]

Laboratoriya mashg'ulotlarini yanada qiziqarli qilish uchun, o'qituvchilar turli xil tajribalar va amaliy mashg'ulotlar o'tkazishlari kerak. Bu, o'quvchilarning kimyoga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda kimyo fanini o'qitish jarayoni bir qator muammolarga duch kelmoqda. Ushbu muammolarni hal etish uchun o'qituvchilar, ta'lim muassasalari va davlat organlari hamkorlikda harakat qilishlari zarur. Innovatsion usullar, zamonaviy texnologiyalar va sifatli o'qituvchilar kimyo fanining ta'lim jarayonini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. O'quvchilarning kimyo faniga qiziqishini oshirish va ularning bilimlarini mustahkamlash uchun barcha imkoniyatlarni ishga solish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. K. K. S. (2020). "Kimyo fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlar". Ta'lim va ilmiy tadqiqotlar jurnali.
2. M. A. (2021). "O'qituvchilar tayyorgarligi va kimyo o'qitish". Oliy ta'lim va pedagogika.
3. R. T. (2019). "Zamonaviy ta'lim texnologiyalari va ularning kimyo o'qitishidagi o'rni". Ta'lim texnologiyalari jurnali.
4. S. L. (2022). "Kimyo fanini o'qitishda amaliyot va nazariya". Pedagogik ilmiy tadqiqotlar.
5. A. B. (2023). "Innovatsion o'qitish metodlari: nazariya va amaliyot". O'qituvchilar uchun qo'llanma.